

Vergaderjaar 2007–2008

28 676

NAVO

Nr. 59

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juni 2008

Inleiding

Op 12 en 13 juni aanstaande wordt in Brussel de formele bijeenkomst gehouden van de Noord-Atlantische Raad in de samenstelling van ministers van Defensie. Dit is de eerste bijeenkomst na de top in Boekarest van 2 tot 4 april jl. De bijeenkomst zal derhalve vooral in het teken staan van de besluiten van deze top. Tegelijkertijd is dit de eerste in een serie bijeenkomsten die leidt naar de top in 2009 wanneer de Navo haar 60-jarig bestaan viert.

Met deze brief informeer ik u over de Nederlandse inzet tijdens deze bijeenkomst, aan de hand van de voorlopige agenda die voor deze bijeenkomst is voorbereid. De belangrijkste agendaonderwerpen zijn de Navo-missies in Afghanistan en Kosovo en de voortgang van het transformatieproces. Ook zijn werksessies voorzien van de *Nuclear Planning Group* en het *Defence Planning Committee*, de Navo-Rusland raad en de Navo-Oekraïne Commissie (NUC).

Operaties

Er wordt een werksessie gehouden over Kosovo met de niet-Navolid-staten die deelnemen aan KFOR. De aanpassing van het bestaande operatieplan (*OPLAN*) zal hierbij centraal staan. Deze aanpassing is nodig in het licht van de nieuwe situatie die is ontstaan na het uitroepen van de onafhankelijkheid en de nieuwe taken die KFOR zal gaan uitvoeren. KFOR zal, in lijn met de aanbevelingen van het Ahtisaari-plan, naast de bestaande taak (het handhaven van de veiligheid) belast worden met de ontmanteling van de zogenoemde *Kosovo Protection Corps* en de opbouw van een nieuwe, multi-etnische en onder democratische controle functionerende *Kosovo Security Force*.

Het moment van de ministeriële bijeenkomst is van belang omdat op 15 juni in Kosovo de nieuwe grondwet in werking zal treden en de

EU-missie (EULEX) van start zou moeten gaan. Tijdens de bijeenkomst zal worden gesproken over de ontwikkelingen in Kosovo en de regio en de gevolgen hiervan voor KFOR. Nederland stelt zich op het standpunt dat geen machtsvacuüm mag ontstaan in Noord-Kosovo en dat UNMIK zichtbaar aanwezig moet blijven en verantwoordelijkheid moet nemen totdat de EU-missie over geheel Kosovo is ontplooid. Daarbij blijft de aanwezigheid van KFOR van belang. KFOR blijft op grond van resolutie 1244 ook na het vertrek van UNMIK en de start van de EU-missie verantwoordelijk voor de veiligheid in Kosovo. Dit betekent dat goede afspraken moeten worden gemaakt over de onderlinge samenwerking.

Tijdens het werkdiner zal worden gesproken over Afghanistan. De Secretaris-Generaal zal verslag doen van de voortgang die is gemaakt sinds de top in Boekarest. Naar verwachting zal hij vooral ingaan op de aanhoudende militaire tekorten (*shortfalls*), de bijdrage van ISAF aan drugsbestrijding, alsmede aan de regionale aspecten van veiligheid (o.a. de relatie met Pakistan) en de aanvullende bijdrage die ISAF zou kunnen leveren aan grensbewaking. Verder zal worden stilgestaan bij de *periodic mission review*, de halfjaarlijkse interne evaluatie van de ISAF-operatie. In deze evaluatie wordt ingegaan op de bescherming tegen geïmproviseerde explosieven, lastenverdeling en de opbouw van de Afghaanse veiligheidsdiensten.

Ik vind het bemoedigend dat deze zomer 19 landen met troepen in Zuid-Afghanistan ontplooid zijn. Tegelijkertijd wil ik onderstrepen dat nog steeds een grotere inspanning nodig is op het gebied van helikopters en strategisch luchttransport. De vulling van deze capaciteiten en die voor de training van de Afghaanse veiligheidsorganisaties heeft de grootste prioriteit.

Een belangrijk onderwerp tijdens de vergadering is de mogelijk grotere rol die ISAF effectief zou kunnen spelen ter ondersteuning van het anti-drugsbeleid van de Afghaanse autoriteiten. Nederland steunt de Afghaanse regering in haar streven naar een gebalanceerde aanpak van de bestrijding van de papaverteelt. Alleen een brede benadering (zoals de Afghaanse nationale drugsstrategie voorstaat), kan leiden tot een duurzame en effectieve oplossing van het drugsprobleem. Deze brede benadering richt zich op verschillende schakels van de drugsketen, zoals het reduceren van de teelt door middel van het aanbieden van zogenoemde *alternative livelihoods*, grensbewaking, voorlichting en eradicatie. Nederland vindt het van belang dat de Navo grondig onderzoekt in welke mate de drugsproblematiek de ISAF-missie en haar doelstellingen negatief beïnvloedt. Een bijdrage leveren aan drugsbestrijding is een van de belangrijke ondersteunende taken van ISAF in het operatieplan. Nederland meent dat het huidige operatieplan vooralsnog niet hoeft te worden aangepast op dit gebied: wel is het wenselijk om de bestaande ruimte binnen het operatieplan optimaal te benutten (o.m. interdictie van transporten, delen van inlichtingen, aanpak van productiefaciliteiten). Dit vereist een intensivering van de inspanning van ISAF op dit gebied. Het verdelen van papavervelden is evenwel geen taak voor ISAF. Nederland hecht er tot slot ook aan dat met de VN en andere organisaties wordt besproken hoe zij een sterkere rol kunnen spelen bij de tenuitvoerlegging van de Afghaanse nationale drugsstrategie.

En marge van de bijeenkomst organiseer ik een bijeenkomst voor onze partners in *Regional Command South* (RC/S). Op de agenda staan onder meer de inrichting en werkwijze van het RC/S commando, de voortgang van de opbouw van het leger en de politie en de samenwerking met de VN en de Afghaanse autoriteiten in het zuiden. Tijdens deze vergadering wordt besloten of de rotatie periode van het commando over RC/S gehandhaafd blijft op de huidige 9 maanden of wordt verlengd tot 12

maanden om de effectiviteit en continuïteit te vergroten. In de stand van zakenbrief over Afghanistan die u over enige tijd bereikt, zal een verslag van deze bijeenkomst worden opgenomen.

Transformatie

Een belangrijke uitdaging voor de Navo is het inzetten van troepen voor operaties en het tegelijkertijd verder ontwikkelen van capaciteiten, ook voor nieuwe dreigingen. Tijdens de bijeenkomst in Brussel zal worden gesproken over hoe voldoende troepen beschikbaar te krijgen voor operaties, de *Nato Response Force* (NRF) en reserves. Zoals bekend is Nederland voorstander voor een pragmatische invulling van en nauwere relatie tussen de NRF en de strategische reserves. Andere transformatieaspecten die aan de orde zullen komen, zijn het helikopterinitiatief, de aanpassing van de defensieplanning, *usability*, de reorganisatie van de organisatie- en de commandostructuur. De Secretaris-Generaal heeft laten weten het momentum van de top van Boekarest vast te willen houden als het gaat om de verhoging van efficiëntie en effectiviteit van het proces van defensieplanning. Hij heeft voorgesteld de herziening van de defensieplanning te versnellen en te voltooien tijdens de top van 2009 in Straatsburg-Kehl. Ik zal hem hierin steunen en benadrukken dat daartoe op korte termijn beslissende stappen dienen te worden gezet.

Bij de herziening van de commandostructuur van de Navo zal ik benadrukken dat elk voorstel kritisch wordt beoordeeld op effectiviteit, efficiëntie en behoud van voldoende Nederlandse invreng en invloed op de commandovoering. Deze onderwerpen zullen vervolgens nader worden besproken tijdens de geheel aan transformatie gewijde informele ministeriële sessie dit najaar in Londen.

Voorts is een kort overleg voorzien met de deelnemende landen aan de Navo *Strategic Airlift Capability* C-17. Nu de uitgaven voor Nederlandse deelname geacommodeerd kunnen worden, ben ik voornemens om van de gelegenheid gebruik te maken en het *Memorandum of Understanding* (MoU) te ondertekenen. Alle deelnemende landen zijn voornemens het MoU voor juli 2008 te ondertekenen. Na ondertekening kan het *Nato Airlift Management Agency* (NAMA) alles in gang zetten voor de verwerving van twee C-17 toestellen en de initiële ondersteuning. Een derde C-17 wordt door de Verenigde Staten overgedragen aan de Navo. Dit alles zou betekenen dat eind 2008 de eerste C-17 beschikbaar komt voor opleiding en training van de internationale bemanningen en voor de eerste operationele vluchten. In 2009 wordt de levering van de tweede en de derde C-17 verwacht. De C-17 pool wordt gestationeerd op *Papa Airbase* in Hongarije. Ik heb u heden een separate brief gestuurd over de Nederlandse deelneming aan het NAVO C-17 Initiatief.

Met betrekking tot de geluidsoverlast van de Navo-vliegbasis in Geilenkirchen gaat het kabinet door met zijn inspanning om deze te verminderen en zal ik in Navo-verband het Nederlandse standpunt uitdragen.

Navo-Rusland Raad (NRR) en de Navo-Oekraïne Commissie

Vrijdag 13 juni staat in het teken van een Navo-Oekraïne Commissie (NUC) en een Navo-Rusland Raad (NRR), waarbij in beginsel de ministers van Defensie van respectievelijk Oekraïne en Rusland aanwezig zullen zijn.

Tijdens de Navo-top in Boekarest (2–4 april jl) is afgesproken dat Oekraïne vooralsnog geen *Membership Action Plan*-status krijgt. Wel is besloten dat Oekraïne op termijn lid mag worden van de Navo en dat de samenwerking wordt geïntensiveerd. Tijdens de NUC zal derhalve worden

gesproken over de vervolgstappen na Boekarest waarbij vooruit zal worden gekeken naar de bijeenkomst van ministers van Buitenlandse Zaken in december 2008 wanneer een eerste beoordeling wordt gemaakt van de geboekte voortgang.

Nederland is tevreden met de uitkomst van de Navo-top in Boekarest. Oekraïne mag op termijn lid worden van de Navo, maar heeft tegelijkertijd nog werk te doen alvorens deelneming aan het MAP en uiteindelijk lidmaatschap mogelijk wordt. Wat Nederland betreft is het vooral van belang dat de doorgevoerde hervormingen goed worden verankerd. Oekraïne is daarbij op de goede weg en neemt weloverwogen stappen op weg naar een intensievere samenwerking met de Navo.

Tijdens de Navo-Rusland Raad zal worden gesproken over de voortgang van de defensiesamenwerking tussen de Navo en Rusland. Het gaat om de verdere praktische (defensie)samenwerking op het gebied van defensiehervormingen en interoperabiliteit. Zo is onlangs de marine-oefening *Bold Monarch* gehouden in Noorse wateren. Aan deze *submarine escape and rescue exercise* heeft de Nederlandse marine deelgenomen.

Defensieplanning

Tijdens de Navo ministeriële wordt een gecombineerde vergadering gehouden van de *Nuclear Planning Group* en het *Defence Planning Committee*. Door de korte tijd die voor deze vergaderingen is uitgetrokken, is het aantal onderwerpen beperkt.

Het *Defence Planning Committee* wordt gevraagd de *Force Goals 2008* goed te keuren. Dit is de voltooiing van de planningscyclus van 2008 die begonnen is met de *Defence Requirements Review 2007* waarin de capaciteitsbehoefte van de Navo in het licht van ambities is vastgesteld. Het voorliggende pakket van *Force Goals 2008* bestaat uit de individuele doelen per land met daarbij de appreciatie van het *Defence Review Committee* over de mate van invulling en acceptatie van de voorgestelde doelen per land. Het accent ligt op capaciteiten voor expeditieaire operaties. Nieuw zijn onder andere *force goals* met betrekking tot *Stabilisation and Reconstruction*, die meer invulling geven aan de *Comprehensive Approach*.

Tijdens de *Nuclear Planning Group* zal worden ingegaan op de nucleaire taak van de Navo. De SG Navo zal in dit verband ingaan op het werk van de *High Level Group*, het ambtelijk orgaan dat in de Navo over nucleaire aangelegenheden rapporteert. Ook zal worden ingegaan op internationale ontwikkelingen en non-proliferatie. Nederland heeft zich aangesloten bij een Duits-Noors initiatief om de Navo een grotere rol te laten spelen op het gebied van wapenbeheersing en non-proliferatie.

De minister van Defensie,
E. van Middelkoop